

Rhestr wirio gweithfan VDU

Rhestr wirio i gynrychiolwyr diogelwch

5

Dylai'r rhestr wirio hon helpu cynrychiolwyr diogelwch a gweithwyr unigol i gynnal arolygiadau gweithfannau lle mae unedau arddangos gweledol, megis sgriniau cyfrifiadurol (y cyfeirir atynt hefyd fel DSE - offer sgrîn arddangos). Mae'n debyg iawn i'r un y mae HSE yn ei hargymell yn ei ganllawiau i gyflogwyr.

Gall unrhyw un ddefnyddio'r rhestr wirio hon fel cymorth i gynnal asesiad risg ac i helpu i gydymffurfio â'r Atodlen i'r Rheoliadau Iechyd a Diogelwch (Offer Sgrîn Arddangos).

Sut i'w defnyddio

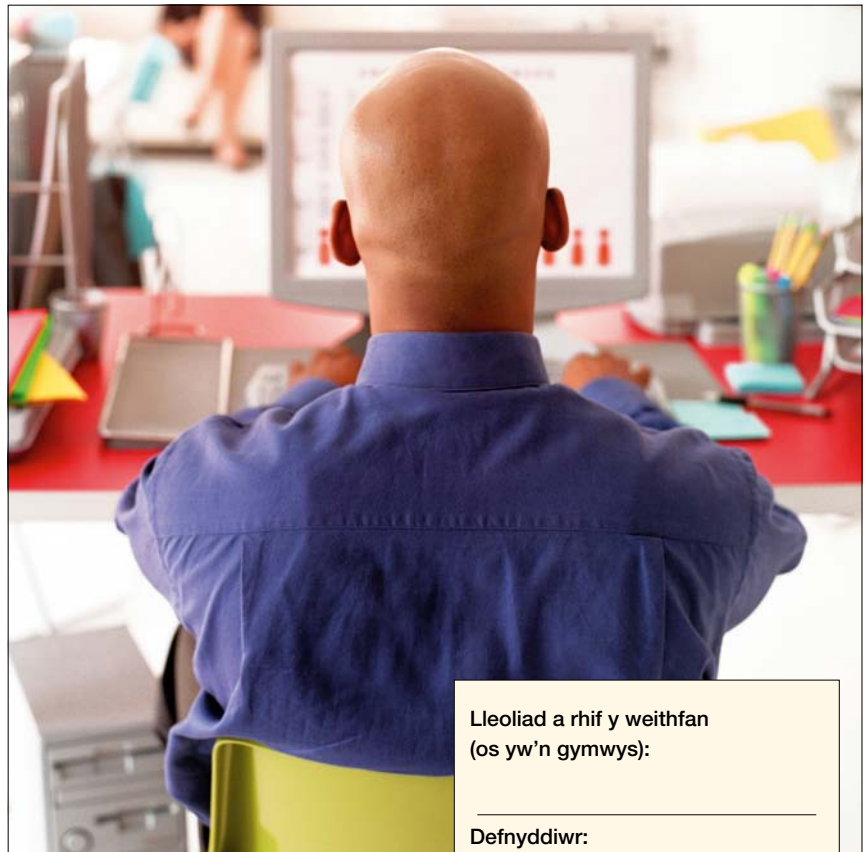
Gweithwch drwy'r rhestr wirio, gan roi tic yn y golofn 'ie' neu 'na' yn erbyn pob eitem:

- os ydych yn rhoi 'ie' ni fydd angen gwneud rhagor;
- os ydych yn rhoi 'na' bydd angen ymchwilio i hyn a chymryd camau adfer. Gallwch gofnodi eich awgrymiadau ar gyfer hyn yn y golofn 'Camau i'w Cymryd';
- dylai aseswyr gweithfannau gadarnhau yn ddiweddarach fod camau wedi eu cymryd a'u bod wedi datrys y broblem.

Cofiwch mai dim ond y weithfan a'r amgylchedd gwaith y mae'r rhestr wirio yn eu cwmpasu. Mae angen i chi hefyd weld a yw risgiau o agweddau eraill ar y gwaith yn cael eu hosgoi. Er enghraifft, a yw'r cyflogwr wedi rhoi hyfforddiant iechyd a diogelwch VDU i ddefnyddwyr, ac wedi sicrhau eu bod yn cael seibiant o'r gwaith neu'n newid gweithgaredd?

Pa gamau y dylid eu cymryd

Bydd gweithio drwy'r rhestr wirio yn nodi problemau a dylai hefyd helpu i awgrymu camau i'w cymryd i leihau risgiau. Dylai cyflogwyr gynnal asesiadau risg digonol o'r

holl weithfannau. Os na wnaed hyn, gofynnwch iddynt wneud un. Drwy rannu eich canfyddiadau â hwy gallwch sicrhau y bydd eich asesiad yn arwain at y buddiannau mwyaf posibl.

Lleoliad a rhif y weithfan
(os yw'n gymwys):

Defnyddiwr:

Rhestr wirio wedi ei chwblhau gan:

Asesiad wedi ei wirio gan:

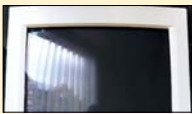

Dyddiad yr asesiad :

A oes angen cymryd camau pellach?
OES/NAC OES

Camau dilynol wedi eu cymryd ar:

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad	Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
---	-----------------------	------------------------	------------------

1 Sgriniau arddangos

<p>A yw'r llythrennau yn glir ac yn ddarllenadwy? ☐ ☐</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block; margin-bottom: 10px;">lechyd a diogelwch</div> <div style="color: green; font-size: 2em; margin-left: 10px;">✔</div> <div style="background-color: red; color: white; padding: 5px; display: inline-block; margin-bottom: 10px;">lechyd a diogelwch</div> <div style="color: red; font-size: 2em; margin-left: 10px;">✘</div>	<p>Gwnewch yn siŵr bod y sgrîn yn lân a bod deunyddiau glanhau ar gael. Gwnewch yn siŵr bod lliw y testun a'r lliw cefndir yn gweithio'n dda gyda'i gilydd.</p>	
<p>A yw maint y testun yn hawdd ei ddarllen? ☐ ☐</p>	<p>Efallai y bydd angen addasu cysodiadau'r feddalwedd i newid maint y testun.</p>	
<p>A yw'r ddelwedd yn sefydlog, h.y. nid yw'n neidio nac yn crynu? ☐ ☐</p>	<p>Rhowch gynnig ar ddefnyddio lliwiau sgrîn gwahanol fel nad yw'r testun yn neidio, ee lliw cefndir tywyllach a thestun goleuach. Os bydd problemau o hyd, trefnwch i wirio'r gosodiad, ee gan gyflenwr yr offer.</p>	
<p>A yw manyleb y sgrîn yn addas ar gyfer y defnydd y'i bwriadwyd? ☐ ☐</p>	<p>Er enghraifft, efallai y bydd gwaith graffeg dwys neu waith sy'n galw am roi sylw i fanylion yn golygu darparu sgriniau arddangos mawr.</p>	
<p>A oes modd addasu'r disgleirdeb a/neu'r cyferbyniad? ☐ ☐</p>	<p>Nid yw rheolaethau addasu ar wahân yn hanfodol, ar yr amod y gall y darllenwr ddarllen y sgrîn yn hawdd bob amser.</p>	
<p>A ellir troi a gogwyddo'r sgrîn? ☐ ☐</p> 	<p>Nid oes angen cynnwys yr opsiwn troi a gogwyddo; gallwch ychwanegu mecanwaith troi a gogwyddo. Fodd bynnag, efallai y bydd angen cael sgrîn newydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ os nad oes opsiwn troi/gogwyddo neu os yw'n anfoddhaol; ■ os yw'r gwaith yn ddwys; a/neu ■ os yw'r defnyddiwr yn cael problemau i osod y sgrîn mewn man sy'n gysurus iddo/iddi. 	
<p>A yw'r sgrîn yn rhydd o lewyrch ac adlewyrchiadau? ☐ ☐</p> 	<p>Defnyddiwch ddrych wedi ei osod o flaen y sgrîn i weld o ble y mae'r adlewyrchiadau yn dod. Efallai y bydd angen i chi symud y sgrîn neu hyd yn oed y ddesg a/neu gysgodi'r sgrîn rhag ffynhonnell adlewyrchiadau. Mae sgriniau sy'n defnyddio llythrennau tywyll ar gefndir golau yn llai tebygol o achosi llewyrch ac adlewyrchiadau.</p>	
<p>A ddarperir gorchuddion ffenestri y gellir eu haddasu ac a ydynt mewn cyflwr digon da? ☐ ☐</p>	<p>Gwnewch yn siŵr bod y llenni tywyll neu fleinds yn gweithio. Gall llenni tywyll ag estyll fertigol fod yn fwy addas na rhai llorweddol. Os nad yw'r mesurau hyn yn gweithio, ystyriwch hidlwyr sgrîn gwrth-lewyrch pan fetho popeth arall a gofynnwch am help arbenigol.</p>	

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
2 Bysellfyrddau		
A yw'r bysellfwrdd ar wahân i'r sgrîn? ☐ ☐	Mae hwn yn ofyniad, oni fydd y dasg yn ei gwneud yn anymarferol (e.e. lle mae angen defnyddio un cludadwy).	
A yw'r bysellfwrdd yn gogwyddo? ☐ ☐	Nid oes angen cynnwys yr opsiwn gogwyddo.	
A yw'n bosibl teipio'n gysurus? ☐ ☐	Rhowch gynnig ar wthio'r sgrîn arddangos ymhellach yn ôl i greu mwy o le i'r bysellfwrdd, y dwylo a'r arddyrnau.	
 	Efallai y bydd angen cynhalydd arddyrnau ar y rhai sy'n defnyddio bysellfyrddau trwchus, uchel.	
 		
 		
 		
A oes gan y defnyddiwr dechneg teipio dda? ☐ ☐	Gellir defnyddio hyfforddiant i atal: <ul style="list-style-type: none"> ■ dwylo wedi eu plygu wrth yr arddwrn; ■ taro'r bysellau yn rhy galed; ■ gorymestyn y bysedd. 	
A yw'n bosibl darllen y llythrennau ar y bysellau yn hawdd? ☐ ☐	Dylid cadw bysellfyrddau yn lân. Os na ellir darllen y llythrennau o hyd, efallai y bydd angen addasu'r bysellfwrdd neu gael un newydd. Defnyddiwch fyselldwrdd â gorffeniad di-sglein i leihau llewyrch a/neu adlewyrchiad.	

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad	Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
---	-----------------------	------------------------	------------------

3 Llygoden, pelen lwybro ac ati

<p>A yw'r ddyfais yn addas ar gyfer y tasgau y caiff ei defnyddio ar eu cyfer?</p> ☐ ☐	<p>Os yw'r defnyddiwr yn cael problemau, rhwch gynnig ar ddyfais wahanol. Mae'r llygoden a'r belen lwybro yn ddyfeisiau cyffredin sy'n addas ar gyfer llawer o dasgau, ac mae rhai o bob lliw a llun ar gael. Efallai y bydd dyfeisiau amgen fel sgriniau cyffwrdd yn well ar gyfer rhai tasgau (ond gall fod yn waeth ar gyfer tasgau eraill).</p>	
<p>A yw'r ddyfais wedi ei gosod yn agos at y defnyddiwr?</p> 	<p>Mae'n well gosod y rhan fwyaf o ddyfeisiau mor agos â phosibl, ee yn union wrth ymyl y bysellfwrdd.</p> <p>Efallai y bydd angen hyfforddiant er mwyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ atal y fraich rhag gorgyrraedd; ■ dweud wrth ddefnyddwyr i beidio â gadael eu llaw ar y ddyfais pan nad yw'n cael ei defnyddio; ■ annog defnyddwyr i ymlacio'r fraich a chadw'r arddwrn yn syth. 	
<p>A oes rhywbeth i gynnal arddwrn a blaen fraich y defnyddiwr?</p> ☐ ☐	<p>Gellir cynnal y fraich, er enghraifft, drwy gymorth arwyneb y ddesg neu fraich cadair. Os na ellir, yna gall dyfais gynhaliol ar wahân helpu.</p> <p>Dylai'r defnyddiwr allu dod o hyd i fan gweithio cysurus wrth ddefnyddio'r ddyfais.</p>	
<p>A yw'r ddyfais yn gweithio'n llyfn ar gyflymder sy'n addas i'r defnyddiwr?</p> ☐ ☐	<p>Edrychwch i weld a oes angen glanhau'r offer (e.e. pelen a rholeri'r llygoden). Gwnewch yn siŵr bod yr arwyneb gweithio yn addas. Efallai y bydd angen mat llygoden.</p>	
<p>A all y defnyddiwr addasu cysodiadau'r feddalwedd ar gyfer cyflymder a chywirdeb y pwyntydd?</p> ☐ ☐	<p>Efallai y bydd angen hyfforddiant ar ddefnyddwyr i ddysgu sut i addasu cysodiadau'r ddyfais.</p>	

4 Meddalwedd

<p>A yw'r feddalwedd yn addas ar gyfer y dasg?</p> ☐ ☐	<p>Dylai meddalwedd helpu'r defnyddiwr i gyflawni'r dasg, lleihau straen a bod yn hawdd ei defnyddio.</p> <p>Cadarnhewch fod defnyddwyr wedi cael hyfforddiant priodol ar ddefnyddio'r feddalwedd.</p> <p>Dylai meddalwedd ymateb yn gyflym ac yn glir i fewnbwn y defnyddiwr, gyda digon o adborth, megis negeseuon cymorth clir.</p>	
--	--	--

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
--	-------------------------------	-------------------------

5 Dodrefn

A yw'r arwyneb gweithio yn ddigon mawr ar gyfer yr holl offer, papurau angenrheidiol ac ati?

Creu mwy o le drwy symud argraffwyr, deunyddiau cyfeirio ac ati i rywle arall.

Os oes angen, ystyriwch ddarparu socedi pŵer a thelathrebu newydd, fel y gellir symud offer.

Dylai fod yn bosibl ad-drefnu i ryw raddau.

A all y defnyddiwr gyrraedd yr holl offer a phapurau y mae angen iddynt eu defnyddio yn gysurus?

Ad-drefnwch offer, papurau ac ati fel bod pethau a ddefnyddir yn aml o fewn cyrraedd yn hawdd.

Efallai y bydd angen daliwr dogfennau, wedi ei osod er mwyn osgoi symudiadau pen a llygaid anghysurus gymaint â phosibl.

A yw'r arwynebau yn rhydd o lewyrch ac adlewyrchiadau?

Ystyriwch fatiau neu flotwyr i leihau adlewyrchiadau a llewyrch.

A yw'r gadair yn addas?

A yw'r gadair yn sefydlog?

Efallai y bydd angen trwsio'r gadair neu gael un newydd os yw'r defnyddiwr yn anghysurus, neu os na all ddefnyddio'r mecanweithiau addasu.

A oes gan y gadair:

- addasiad uchder cefn y sedd ac addasiad gogwyddo?
- addasiad uchder y sedd sy'n gweithio?
- mecanwaith troi sy'n gweithio?
- olwynion bach neu lithriadau sy'n gweithio?

Ffyrdd o leihau'r risg

Dylai'r defnyddiwr allu cyflawni ei waith/ gwaith ac eistedd yn gysurus.

Ystyriwch roi hyfforddiant i'r defnyddiwr ar sut i eistedd yn iawn wrth weithio.

Gall breichiau cadeiriau atal y defnyddiwr rhag dod yn ddigon agos at y ddesg i ddefnyddio'r offer yn gysurus.

Symudwch unrhyw rwystrau sydd o dan y ddesg.

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad	Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
---	-----------------------	------------------------	------------------

5 Dodrefn (parhad)

<p>A yw'r meingefn wedi ei gynnal gan gynhalydd cefn y gadair?</p> ☐ ☐	<p>Dylai'r defnyddiwr fod â chefn syth, wedi ei gynnal gan y gadair, a'r ysgwyddau wedi ymlacio.</p>	
<p>A yw'r blaen freichiau yn llorweddol ac a yw'r llygaid yn fras yr un uchder â darn uchaf y VDU?</p> ☐ ☐	<p>Addaswch uchder y gadair fel bod breichiau'r defnyddiwr yn y safle cywir, yna addaswch uchder y VDU, os bydd angen.</p>	
<p>A yw'r traed yn wastad ar y llawr, heb ormod o bwysau o'r sedd ar gefnau'r coesau?</p> ☐ ☐	<p>Os na wneir hyn, efallai y bydd angen cynhalydd traed.</p>	

Problemau i edrych amdanynt wrth gynnal asesiad Ticiwch yr ateb IE NA	Ffyrdd o leihau'r risg	Camau i'w cymryd
6 Amgylchedd		
<p>A oes digon o le i newid safle ac amrywio symudiad y corff?</p> ☐ ☐	<p>Mae angen lle i symud ac ymestyn. Ystyriwch ad-drefnu cynllun y swyddfa ac edrychwch am rwystrau. Dylai ceblau fod yn daclus ac ni ddylai fod yn bosibl i rywun faglu drostynt neu gael eu dal ynddynt.</p>	<hr/>
<p>A yw'r goleuo yn addas, e.e. ddim yn rhy lachar nac yn rhy dywyll i weithio'n gysurus?</p> ☐ ☐ 	<p>Dylai defnyddwyr allu rheoli'r lefelau golau, ee drwy addasu llenni tywyll neu switsys golau. Ystyriwch gysgodi neu ailosod ffynonellau golau neu ddarparu golau lleol, ee lampau desg (ond gwnewch yn siŵr nad yw'r goleuadau yn achosi llewyrch drwy adlewyrchu oddi ar waliau neu arwynebau eraill).</p>	<hr/>
<p>A yw'r aer yn teimlo'n gysurus?</p> ☐ ☐	<p>Gall VDUs ac offer arall sychu'r aer. Dylid sicrhau bod awyr iach ar gael os yw hynny'n bosibl. Gall planhigion helpu. Ystyriwch osod lleithydd os yw'n anghysurus iawn.</p>	<hr/>
<p>A yw'r lefelau gwres yn gysurus?</p> ☐ ☐	<p>A ellir rheoli'r gwres yn well? Efallai y bydd angen awyru neu aerdymheru os oes llawer o offer trydanol yn yr ystafell. Neu, a ellir symud defnyddwyr i ffwrdd o'r ffynhonnell gwres?</p>	<hr/>
<p>A yw'r lefelau sŵn yn gysurus?</p> ☐ ☐	<p>Ystyriwch symud ffynonellau sŵn, ee argraffwyr, i ffwrdd o'r defnyddiwr. Os na wnewch hyn, ystyriwch osod system wrthsain.</p>	<hr/>

